

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

*Yrd. Doç. Dr. Oya KORKMAZ**

ÖZ

Bu çalışma, Bülent Ecevit Üniversitesi, işletme bölümü öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve girişimcilik eğilimlerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile faktörlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Bülent Ecevit Üniversitesi, işletme bölümü öğrencilerine anket formu uygulanmıştır. Yapılan istatistikî analizler sonucunda öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerinde ve gelecekte iş kurma isteklerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile özellikleri arasında anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Bu sonuca göre Bülent Ecevit Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olduklarını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özellikleri, Girişimcilik Eğitimi, Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Jel Kodları: M10, L26

A RESEARCH ON DETERMINING THE ENTREPRENEURIALISM INCLINATION OF UNIVERSITY STUDENTS: BÜLENT ECEVİT UNIVERSITY EXAMPLE

ABSTRACT

This study was conducted with the intent of determining whether or not the students of the Department of Business Administration of Bülent Ecevit University have an entrepreneurial personality and identifying their psychological, demographical and family factors which are effective in entrepreneurialism trainings. With this design, a questionnaire was made on the students of the Department of Business Administration of Bülent Ecevit University. As a result of the statistical analyses, significant correlations were obtained between students' self perception of having an entrepreneurial personality and their psychological, demographical and family factors which are effective in their will to establish a business in the future. According to this result, it is possible to say that the students of the Department of Business Administration of Bülent Ecevit University have an entrepreneurial personality.

Keywords: Entrepreneurialism, Entrepreneur, Entrepreneurial Traits of University Students, Entrepreneurialism Trainings, Factors Affecting Entrepreneurialism

Jel Classification: M10, L26

* Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Meslek Yüksekokulu, oyakorkmaz@yahoo.com

1. GİRİŞ

Girişimcilik ekonomik gelişmenin temel dinamiğini oluşturmaktadır. Girişimcilik bireysel ve toplumsal refahı artırdığı için dikkat çekmiş ve inceleme konusu olarak literatüre girmiştir. Girişimciliğin ve girişimcinin literatürde pek çok tanımı bulunmakla beraber, girişimciliğin ve girişimcinin ilk olarak 1755 yılında Richard Cantillon tarafından yapılan tanımı geniş kabul görmüştür. Cantillon'a göre girişimci; kar elde etmek amacıyla işi organize eden ve işin risklerini üstlenen kişi olarak tanımlanmıştır.

Cantillon'ın tanımında girişimci ile risk unsuru ilişkilendirilmektedir. Amerikalı ekonomist Frank H. Knight (1921) ise, risk ile belirsizliği birbirinden ayırmıştır. Knight'a göre, girişimci belirsizlik ortamı içerisinde neyin, ne zaman ve nasıl üretileceğine ilişkin üretken süreçte karar verici konumunda ve kar elde etmek beklentisiyle bunun sorumluluğunu alan kişidir (Döm, 2012: 2).

Girişimciliği bugüne kadar tanımlamaya çalışan bilim adamları Tablo 1'de yer alan tanımları yaparak girişimciliği açıklamaya çalışmışlardır.

Tablo 1. Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi

YIL	YAZAR	GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI
1725	Richard Cantillon	Girişimcilik, riskleri üstlenerek sermaye birikimi sağlama sürecidir.
1797	Beaudeau	Girişimcilik, riskleri üstlenme, planlama, yönetme ve organize etme sürecidir.
1803	Jean Baptiste Say	Girişimcilik, kazançlarının sermaye kazançlarından ayrılmasıdır.
1876	Francis Walker	Sermaye sağlayan ve faiz alan kişiyle, yönetsel yeteneklerini kullanarak kar sağlayan kişi arasında ayırım yapılmasıdır.
1934/1950	Joseph Schumpeter	Girişimcilik, yenilikçiliktir. Girişimcilik, endüstriyi tekrar organize ederek, yeni ürünlerden ve yeni enerji kaynaklarından yararlanarak, bir icadı kullanarak ya da daha genel olarak yeni ve hiç denenmemiş teknolojik olasılıkları kullanarak ve eskiyi yeni bir şekilde kullanarak ürün modelinde bir devrim yapmaktır.
1961	David McClelland	Girişimcilik, enerjik ve risk dolu ortam içerisinde hareket etme sürecidir.
1964	Peter Drucker	Girişimcilik, fırsatların maksimize edilmesidir.
1975	Albert Shapero	Girişimcilik, inisiyatif alınarak, bazı sosyo ekonomik mekanizmaların organize edilerek başarısızlık riskinin kabullenilmesidir.
1980	Karl Vesper	Girişimcilik; ekonomistleri, psikologları, işadamlarını ve politikacıları içeren bir olgudur.
1983	Gifford Pinchot	Girişimcilik, yeni bir organizasyon kurmadır.

1985	Robert Hisrich	Girişimcilik; parasal ve kişisel tatmin karşılığında finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek, gerekli zaman ve çabayı harcayıp farklı değerlerde mal ve hizmet yaratma sürecidir.
------	----------------	--

Kaynak: Hisrich, Robert ve Peters, Michael, *Entrepreneurship Starting, Developing and Managing A New Enterprise*, Irwin, Boston, 1992.

Girişimcilik kavramı ilk literatüre girmeye başladığı dönemlerde bir işe yeltenme, bir iş kurma ve bu bağlamda risk alma olarak tanımlanmış, daha sonra fikirlerin ortaya konulması, onların ürün ve hizmete dönüştürülmesi ve pazara sunulması faaliyetleri olarak genişletilmiştir (Zhao, 2005: 26). Fırsatların görülmesi ve bu fırsatların değerlendirilmesi, fırsatlardan yararlanmak için kaynakların riske edilmesi, fikirlerin yatırıma dönüştürülme sürecinin yönetilmesi ve sonuçta bir değer yaratılması bir kişiye girişimcilik vasfını kazandıran ve onu toplumun diğer bireylerinden farklılaştıran en önemli özelliklerdir (Allen, 2006: 13). Girişimcilik, yeni ve bilinmeyen bilginin yaratılması olup, var olan fırsatların görülmesi ya da fırsatların yaratılması sürecini içerir (Hisrich ve Peters, 2002: 47). Girişimcilik; bir işe başlamak, iş sahibi olmak, işi geliştirmek ve büyümeyi kapsayan bir süreci içermektedir (Bridge vd., 2003: 34). Girişimcilik fırsat girişimciliği ve yaratıcı girişimcilik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Fırsat girişimciliği; kârlı olabilecek alanlara yatırım yapılması, potansiyel fırsatların görülmesi olarak tanımlanabilirken, yaratıcı girişimcilik ise; bir fikir veya buluşun pazara sunulması ya da mevcut olan bir mal ya da hizmetin tasarım, fiyat, kalite gibi yönlerden iyileştirilerek pazara sunulması olarak tanımlanmaktadır (Ulaş, 2006: 137).

Ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik, psikolojik, kişilik özelliklerin ve demografik unsurların birleşmesiyle ortaya çıkan girişimcilik, bireylerin yüksek bir girişimcilik motivasyonuna ve girişimcilik ruhuna sahip olmaları ve girişimcilik faaliyetlerine isteklilik göstermeleriyle ortaya çıkmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011: 276; Gartner, 1989: 47-49). Bir girişimcinin hareket noktasını aldığı eğitim, bu eğitimi kullanabilme yetisi, ailede ve toplumda kendisine tanınan olanaklar ve iş yüküne kadar her şey girişimcinin hareket noktasını oluşturmaktadır (Kutaniş ve Hancı, 2004: 457). Girişimcilik eğitimi, özellikle gençlerin girişimsel tutum ve davranışlarının oluşmasında en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Genel olarak eğitimin gençlerin tutum ve gelecekle ilgili arzu ve hayalleri üzerindeki etkisinden dolayı potansiyel girişimcilerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi bakımından da bir gereksinim olarak önemi anlaşılmalıya başlanmıştır (Dündar ve Ağca, 2007: 123). Bu nedendir ki bu çalışma, girişimcilik eğitimi alan Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik hakkındaki düşüncelerini öğrenmek, girişimcilik eğilimi taşıyıp taşımadıklarını belirlemek ve öğrenim süreleri boyunca bir dönem aldıkları girişimcilik eğitiminin onların girişimcilik eğilimleri üzerinde nasıl bir etki yarattığı konusundaki merakı gidermek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca bu çalışma girişimcilik eğiliminde etkili olan ailevi ve bireysel faktörlerin neler olduğunu tespit etmek amacıyla da yapılmıştır. Bu çerçevede öğrencilerin girişimcilik hakkındaki düşünceleri; başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik olmak üzere altı faktör ile öğrenilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin mezun olduktan sonra kendi işlerini kurmayı bir kariyer seçeneği olarak görüp görmedikleri araştırılmış; girişimcilik eğilimi taşıyanların kendi işini kuracakları, bu eğilimi taşımayanların ise kamu ya da özel sektörde istihdam edilmeyi bekledikleri tespit edilmiştir. Bu tespitlerin bireyin potansiyelini doğru yönde kullanmasını dolayısıyla insan kaynaklarının daha etkin ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlayacağından bu çalışmanın işletme literatürüne ve uygulamaya büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Girişimcilik gelişen ekonomiler için stratejik bir öneme sahiptir. Çünkü kar elde etmenin, kullanılmayan potansiyeli aktif hale getirmenin ve yeni iş sahaları oluşturmanın yolu

girişimcileri teşvik etmekten geçmektedir. Böylelikle girişimcilik faaliyetleri bölge ve ülke kalkınmasına ekonomik bir temel yaratmaktadır. Bütün bunların yanında girişimcilik piyasaya yeni mal ve hizmet sunmanın ve istihdamı artırmanın en etkili yolunu oluşturmaktadır. Görüldüğü üzere ülke ekonomisine bu kadar katkısı olan girişimciliğin özendirilmesi gerekmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Girişimci, mal ve hizmet üretimini gerçekleştirebilmek için doğal kaynak, sermaye, emek gibi üretim faktörlerini bir araya getirerek faaliyete geçiren, diğer bir ifadeyle, işletme kuran ve bu işletmedeki faaliyetleri yürüten kişidir (Littunen, 2000: 295). Girişimci kişilerin, kişilik oluşumlarında, doğuştan getirdikleri ve onları girişimci olmayan iten pek çok etken olduğu gibi, aynı zamanda dış faktörlerin de girişimci kişiliğin oluşmasında etkili olduğu yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Aile, toplum, eğitim ve ekonomik çevre, girişimcilik eğiliminin oluşmasında önemli birer faktör olarak görülmektedir (Chen ve Lai, 2010: 10). Ayrıca, bireysel yaklaşımın temsilcilerinden Hisrich ve Roberts (2002) da girişimciliğe etki eden faktörler olarak aile, eğitim, kişisel değerler, yaş, iş tecrübesi ve rol modellere dikkat çekmiştir. Ailede girişimci olması, özellikle de babanın kendi işine sahip olması, girişimciliği etkileyen önemli bir unsurdur. Eğitim; girişime başlarken karşılaşılan problemlerin üstesinden gelmekte çok önemlidir. Yaş; girişimcilikte başarı için yüksek enerji ve finansal destek için gerekli olduğundan çoğunlukla 22-55 yaş arası, girişimcilik kariyerine başlama dönemi olarak ortaya konmaktadır. Bazı alanlarda ise yeni bir işe başlamak uzmanlık gerektirdiğinden iş tecrübesi önemli bir kolaylaştırıcı unsur olmaktadır. Rol modeller; aile, kardeş veya diğer başarılı akrabalar hatta ulusal alanda çalışan diğer girişimciler olabilmektedir.

Girişimcilik üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, girişimci olmayı belirleyen faktörlerin literatürde üç yaklaşım altında incelendiği görülmektedir. Bu yaklaşımlar; bireysel, çevresel ve firma yaklaşımlarıdır. Bireysel yaklaşım; girişimciliği daha çok bireyin demografik ve psikolojik özelliklerinin belirlediğini açıklamaktadır. Demografik özellikler ise girişimciliği yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, ailede girişimci olması ve ailenin gelir durumuna göre açıklamaktadır. Girişimciliğin belirlenmesinde etkili olan ikinci faktörün ise psikolojik faktörler olduğu görülmektedir. Bu faktörler; başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik gibi faktörlerden oluşmaktadır (Koh, 1996: 13). Bu faktörler aşağıdaki gibi açıklanabilmektedir:

Başarı İhtiyacı: McClelland (1961) tarafından ileri sürülen *başarı ihtiyacı teorisi*, başarı ihtiyacının girişimcilik davranışlarını etkileyen önemli bir faktör olduğunu ileri sürmektedir. McClelland başarı ihtiyacının girişimciliğe aşağıda belirtilen şekilde katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Başarı ihtiyacı (Hisrich ve Peters, 1998: 70).

- İnsanları girişimciliğe sevk etmekte,
- Kontrollü riskleri üstlenmeye yöneltmekte,
- Problem çözme becerisini geliştirmekte ve
- Amaçların belirlenmesine katkıda bulunmaktadır.

Kontrol Odağı: İlk olarak Rotter (1954) tarafından ileri sürülen *kontrol odağı teorisi*, içsel ve dışsal kontrol olmak üzere iki şekilde incelenmiştir. Bu teori, içsel kontrol odağına sahip olan kişilerin yetenekleriyle, hünelerleriyle ve çabalarıyla olayların sonuçlarını etkileyebileceklerini ileri sürerken, dışsal kontrol odağına sahip olan kişilerin ise olayların sonuçlarını kendilerinin değil, şans ve talih gibi dışsal olayların belirleyebileceğini ileri sürmektedir. Yapılan bazı çalışmalar girişimcilik faaliyetlerinde içsel kontrol odağının etkili olduğu sonucuna varmıştır (Kaufmann vd., 1995: 43).

Risk Alma Eğilimi: Girişimciler diğer insanlara göre daha fazla risk alma eğilimi içerisindeyler. Girişimciler için genel kabul görmüş tanıma göre, risk girişimci için gerekli olan bir ön koşul olarak kabul edilmektedir. Girişimci, katlandığı bu riski avantaja dönüştürmeli ve bundan da fayda sağlamayı bilmelidir (Macko ve Tyszka, 2009: 470).

Belirsizliğe Karşı Tolerans: Belirsizliğe karşı tolerans; belirsiz durumlara karşı olumlu tepki verebilme yeteneğini ifade etmektedir. Schere (1982) belirsizliğe karşı toleransın girişimciler için önemli bir özellik olduğunu belirtmiştir. Girişimciler başarı ihtiyacı nedeniyle belirsizliğe karşı tahammül ederek işletmelerini faaliyete geçirmektedirler. Budner (1982) belirsizliğe karşı toleransın, açık bir tehditten çok cazip, çekici sonuçlar doğurduğuna dikkat çekmiştir. Girişimcilerin her geçen gün sürekli değişen bir çevreyle karşılaşmalarından dolayı belirsizliğe karşı tolerans miktarlarının profesyonel yöneticilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda belirsizliğe karşı toleransın girişimcilik sürecinin bir bölümünü etkileyen bir motivasyon aracı olduğu görülmüştür (Shane vd., 2003: 265-266).

Kendine Güven: Girişimci, genel olarak kendi işini kuran ve devam ettiren ve bunu yaparken risk alabilen kişi olarak kabul edilmektedir. Kendine güven; başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans ve yenilikçilik gibi psikolojik özelliklerden birini oluştururken aynı zamanda girişimcilik yeteneklerinden de birini oluşturmaktadır. Başarılı bir girişimci belirlediği bir amacı gerçekleştirebilmek için kendine güvenmelidir. Girişimcilerin kendilerine olan güvenleri ilgi ve uzmanlık alanlarıyla birlikte artmaktadır. Girişimciler organizasyonlarının faaliyetlerini başarılı bir şekilde sürdürebilmek için kendine güvenmelidirler. Bu sayede; bir şeyleri zamanında yapmak, kritik bilgileri hızlı bir şekilde işletmeye yerleştirmek ve işlerin planlandığı bir şekilde gitmesi sağlanmaktadır (Napier vd., 2006: 38). Kendine güven aslında kontrol odağını da içine alan bir kavramdır. Çünkü kendine güven, kontrol odağının daha gelişmiş bir halidir. Kontrol odağı, faaliyetlerin sonuçları üzerinde birinin gücünü ifade ederken, kendine güven spesifik görevleri başarmak olarak ifade edilmektedir (Pihie, 2009: 338).

Yenilikçilik: Bir fikir ya da kavramı ürün ya da hizmet üretimine dönüştürmeyi ifade etmektedir (McDaniel, 2002: 7). Schumpeter (1934) girişimciyi yenilikçi bir kişi olarak tanımlamaktadır. Yenilikçilik girişimciliğin temelini oluşturmaktadır. Böylelikle girişimciler yeni ürün, yeni organizasyon yapısı, yeni ürün süreçleri ve yeni bir şirket yapısı ile işe başlamaktadırlar (Sundbo, 1998: 22).

Girişimcilerin iş kurma nedenlerine bakıldığında girişimcilik faaliyetinde “itme ve çekme” faktörlerinin önemli rol oynadığı söylenebilir. Buna göre girişimcileri iş kurmaya iten faktörler arasında; ülkenin ekonomik koşullarından kaynaklanan işsizlik sorunları, bağımsızlık isteği, kendini ifade ve ispat etme isteği, kendi işinin patronu olma isteği, para kazanma ve refah içinde yaşama isteği, tanınma ve itibar kazanma isteği ile işin getireceği sinir ve stresten uzak kalma isteği gibi çekme faktörleri yer almaktadır (Zimmerer ve Scarborough, 2005: 6-7).

Girişimciliği cazip hale getiren birçok faktör bulunmakla beraber, bunun yanında girişimciliği engelleyen birçok faktör de bulunmaktadır. Girişimciliği engelleyen bu faktörler; kuruluş sermayesini bulmada karşılaşılan güçlükler, kuruluş sermayesinin maliyetinin yüksek oluşu, iş çevresinin barındırdığı riskler, yasal kısıtlamalar, girişimcilik eğitiminin verilmemesi, girişimci imajının tam ve doğru algılanamaması, insan kaynakları alanında karşılaşılan sorunlar ve kısıtlar ile kişisel niteliklerin girişimciliğe engel olması şeklinde sıralanabilmektedir (Wickham, 2006: 103).

Girişimcilik eğitimi, işletme eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında bir program şeklinde bağımsız olarak gerçekleştirilmelidir. Gerçekleştirilen bu eğitim sayesinde öğrencilerdeki girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkması sağlanacak, potansiyel öğrencilerin nitelikleri gelişecek ve mevcut potansiyeli kullanılabilir hale dönüştürülebileceklerdir.

3. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR UYGULAMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışma, Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada işletme bölümü öğrencilerinin seçilmiş olmasında işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğitimi almış olması önemli bir rol oynamaktadır. İşletme bölümü öğrencilerinin mezun olduktan sonra kendi işini kurmak isteyip istememelerine göre girişimci aday olarak düşünülen bu kişilerin girişimcilik kararlarını etkileyen psikolojik ve demografik faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada kullanılacak verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu Koh (1996) dan alınmış ve söz konusu anket formuna demografik ve aile özelliklerini araştıran bir takım sorular eklenmiştir. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik ve aile özelliklerinin yer aldığı birinci bölüm, ikinci bölümde ise girişimciliği etkilediği düşünülen ve bu yönde literatürde bulgular elde edilebilen temel psikolojik özellikler dikkate alınmıştır. Bu temel özellikler; başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, yenilikçilik ve kendine güven özellikleridir. Bu bölüm öğrencilerin girişimcilik kararları üzerinde etkili olduğu düşünülen psikolojik özellikleri ortaya koyacak yargılar içermektedir. Uygulamaya katılan öğrencilere (işletme 1, 2, 3 ve 4. sınıfın birinci ve ikinci öğretimi dâhil olmak üzere) toplam 400 anket dağıtılmış ve bunlardan geri dönmeyen, hatalı ve eksik doldurmalarından kaynaklanan sebeplerden dolayı 297 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Ankette 5'li Likert ölçeği kullanılmış ve elde edilen veriler için SPSS programıyla gerekli analizler yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Bulguları

Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerinin sınıf, yaş grubu, eğitim durumu, oturduğu yerleşim birimi, kaldığı yer, gelirini karşılama durumu, babanın mesleği ve ailede girişimci olup olmama durumlarına göre demografik özelliklerin dağılımları Tablo 2'de özetlenmiştir. Buna göre ankete katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu %16,5 ile birinci sınıf ikinci öğretim öğrencilerinin oluşturduğu görülürken, öğrencilerin yaşının %81,8 ile 21-25 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca Bülent Ecevit Üniversitesi işletme bölümü öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunu %97,6'lık bir kısım ile lise mezunu öğrencilerin oluşturduğu görülürken, bunların %62,0'lik kısmının kentte ikamet ettiği görülmektedir. Ayrıca ankete katılan öğrencilerinin %51,9'luk kısmının yurttan kaldığı ve öğrencilerin girişimcilik ruhunun açığa çıkmasında etkili olan faktörlerden biri olan baba mesleğinin Bülent Ecevit Üniversitesi işletme bölümü öğrencileri için emeklilerden sonra %25,7'lik bir kısım ile serbest meslek sahiplerinin oluşturduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilere yöneltilen ailenizde girişimci var mı sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplara göre ise %69,6'sının hayır dediği, %30,4'ünün ise evet dediği görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Sınıf	Kişi Sayısı	Yüzde
1. Sınıf 1. Ö	42	14,1
2. Sınıf 1. Ö	36	12,1
3. Sınıf 1. Ö	36	12,1

4. Sınıf 1. Ö	36	12,1
1. Sınıf 2. Ö	49	16,5
2. Sınıf 2. Ö	33	11,1
3. Sınıf 2. Ö	39	13,1
4. Sınıf 2. Ö	26	8,8
Toplam	297	100,0
Yaş		
16-20	52	17,6
21-25	242	81,8
26 yaş ve üzeri	2	0,7
Toplam	296	100,0
Eğitim Durumu		
Lise	290	97,6
Önlisans	5	1,7
Lisans	1	0,3
Yüksek Lisans	1	0,3
Toplam	297	100,0
Oturduğu Yerleşim Birimi		
Köy	28	9,4
İlçe	85	28,6
İl	184	62,0
Toplam	297	100,0
Öğrencinin Kaldığı Yer		
Bir Yurtta	154	51,9
Arkadaşlarla Bir Evde	119	40,1
Ailesi İle Beraber	24	8,1
Toplam	297	100,0
Öğrencinin Gelirini Karşılama Durumu		
Aileden	134	47,5
Aile ve Burslardan	136	48,2
Çalışarak	5	1,8
Çalışarak ve Aileden	7	2,5
Toplam	282	100,0

Babanın Mesleği		
Memur	50	16,9
İşçi	50	16,9
Emekli	120	40,5
Serbest	76	25,7
Toplam	296	100,0
Ailenizde Girişimci Var Mı?		
Evet	89	30,4
Hayır	204	69,6
Toplam	293	100,0

Potansiyel girişimci olarak Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri belirlendikten sonra girişimcilik eğilimlerini belirleyen psikolojik özellikleri araştırılmıştır. Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin psikolojik boyutları literatürde yer alan çalışmalar dikkate alınarak belirlenmiştir (Koh, 1996: 13). Buna göre literatürde yer alan çalışmalar girişimcilik eğilimini altı farklı boyutta ölçmekte ve bu boyutlar; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk almak ve belirsizliğe karşı tolerans şeklinde adlandırılmaktadır. Tablo 3'de öğrencilerin girişimcilik eğilimini ölçerken dikkate alınan alt boyutlar, bu alt boyutları ölçmek için kullanılan soru sayısı ve alt boyutların içsel tutarlılığı yer almaktadır.

Çalışmada ölçeklerin içsel tutarlılığı Cronbach alfa istatistiği ile ölçülmüştür. Alpha istatistiği 0 ile 1 arasında değerler almakta ve ölçeğin içsel tutarlılığının kabul edilebilir olabilmesi için 0,5'den büyük olması beklenmektedir. Bunun yanı sıra, 0,7'den büyük alfa istatistiği ölçeğin içsel tutarlılığının oldukça yüksek olduğunu belirtmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda Tablo 3'deki verilere göre, girişimcilik eğiliminin altı farklı psikolojik özelliğini ölçen alt boyutlarına göre alfa istatistiği 0,511 ile 0,792 arasında bulunmuş ve bu sonuçlar söz konusu bu alt boyutların kabul edilebilir bir içsel tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Girişimcilik Eğiliminin Alt Boyutları ve İçsel Tutarlılığı

Girişimcilik Eğiliminin Alt Boyutları	Soru Sayısı	İçsel Tutarlılık
Kendine Güven	4	0,792
Yenilik	6	0,742
Başarıma İhtiyacı	5	0,511
Kontrol Odağı	6	0,589
Risk Almak	5	0,633
Belirsizliğe Karşı Tolerans	2	0,619

Bu çalışmada, girişimcilik eğiliminin psikolojik özelliklerine ait alt boyutlar sorulara verilen cevapların aritmetik ortalamaları alınarak belirlenmiştir. Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin demografik özelliklerine göre girişimcilik eğilimlerinin farklı olup olmadığını ortaya çıkarmak için bağımsız t testi ve ANOVA yapılmıştır. Böylelikle öğrenciler arasında farklı demografik özelliklere sahip olmanın girişimcilik eğilimi açısından bir farklılık yaratıp yaratmayacağı incelenebilecektir.

Öğrencilerin demografik özelliklerine göre girişimcilik eğilimlerinin farklılık gösterip göstermediği iki aşamada incelenecektir. Demografik özelliklerden; öğrenim tipi, yaş ve ailede girişimci olup olmama durumları hariç diğer bütün demografik özelliklere grup sayısı ikiden fazla değişken içerdiği için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) testi uygulanmıştır. Öğrencilerin öğrenim tipi, yaşı ve ailede girişimci olup olmama durumlarına göre ise girişimcilik eğilimlerinin farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmak içinse bağımsız t testi yapılmıştır. ANOVA ve t testi yapılırken gruplara ait ortalamaların varyanslarının eşit olup olmadığı Levene testi ile araştırılmıştır. Test sonucuna göre eğer gruplara ait ortalamaların varyansı eşit olarak bulunmadıysa, değişen varyans durumuna göre sonuçlar rapor edilmiştir.

Öğrencilerin sınıf demografik özellikleri itibariyle girişimcilik eğilimleri arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir. Bu konuda dikkate alınacak hipotez ise aşağıdaki gibidir:

H₀: Sınıfın; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

H₁: Sınıfın; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 4. Öğrencilerin Sınıf Demografik Özellikleri İtibariye Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren Varyans Analizi Sonuçları

	Levene’in Varyans Eşitliği için F İstatistiği	p	F İstatistiği	p
Kendine Güven	1,446	0,230	3,242	0,022
Yenilik	2,167	0,092	3,973	0,008
Başarma İhtiyacı	3,020	0,542	0,731	0,534
Kontrol Odağı	2,516	0,058	3,460	0,017
Risk Almak	1,040	0,375	3,700	0,012
Belirsizliğe Karşı Tolerans	5,232	0,654	0,516	0,672

Anova testi sonucuna göre (0,05 anlamlılık düzeyinde), demografik özelliklerden sınıfın; kendine güven, yenilik, kontrol odağı, risk alma boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenirken, başarıma ihtiyacı ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Anova testine ek olarak yapılan Tukey testine göre ise; öğrencilerin kendine güven, yenilik, kontrol odağı ve risk alma faktörlerini algılamaları açısından 1 ile 4. sınıf arasında önemli bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın öğrencilerin 4. sınıfa gelinceye kadar

girişimcilik eğitimi almış olmalarından ve bu eğitim sayesinde kendilerindeki potansiyelin farkına varmış olmalarından kaynaklandığı görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim tipi demografik özellikleri itibarıyla girişimcilik eğilimleri arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla bağımsız T testi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 5’de verilmiştir. Bu konuda dikkate alınacak hipotez ise aşağıdaki gibidir:

H₀: Öğrenim tipinin; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

H₁: Öğrenim tipinin; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 5. Öğrencilerin Öğrenim Tipi Demografik Özellikleri İtibariye Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren T Testi Sonuçları

	Öğrenim Tipi	N	\bar{X}	Levene’in Varyans Eşitliği için F İstatistiği	P	t-istatistiği	p
Kendine Güven	1. Öğretim	150	3,9700	3,156	0,077	-0,802	0,423
	2. Öğretim	147	4,0306				
Yenilik	1. Öğretim	150	3,7752	0,371	0,543	-2,641	0,009
	2. Öğretim	147	3,9635				
Başarma İhtiyacı	1. Öğretim	150	3,7467	0,029	0,866	-0,652	0,515
	2. Öğretim	147	3,7986				
Kontrol Odağı	1. Öğretim	150	4,0378	0,652	0,420	-1,774	0,077
	2. Öğretim	147	4,1438				
Risk Almak	1. Öğretim	150	3,6903	1,061	0,304	-2,695	0,007
	2. Öğretim	147	3,8980				
Belirsizliğe Karşı Tolerans	1. Öğretim	150	1,9633	1,730	0,189	-0,334	0,738
	2. Öğretim	147	2,0034				

Yapılan t testi sonucunda (0,05 anlamlılık düzeyinde), demografik özelliklerden öğrenim tipinin; sadece yenilik ve risk alma boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, kendine güven, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı ve belirsizliğe karşı tolerans boyutları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre 1.Ö ile 2.Ö öğrencilerinin yenilik ve risk alma boyutlarını farklı algıladıkları görülmektedir. Bir öğrenim tipi daha yenilikçi ve risk alabilirken diğer tür öğrenim tipi daha çekingen ve daha gelenekçi kalmaktadır Bu durum gece eğitimi yapan öğrencilerin harç parası ödemesinden ve eğitim koşullarının farklı olmasından kaynaklanabilmektedir.

Öğrencilerin yaş demografik özellikleri itibariyle girişimcilik eğilimleri arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla bağımsız t testi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir. Bu konuda dikkate alınacak hipotez ise aşağıdaki gibidir:

H₀: Yaşın; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

H₁: Yaşın; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 6. Öğrencilerin Yaş Demografik Özellikleri İtibariye Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren T Testi Sonuçları

	Yaş	N	\bar{x}	Levene'in Varyans Eşitliği için F İstatistiği	p	t-istatistiği	p
Kendine Güven	16-20	52	4,1779	0,328	0,567	2,168	0,031
	21-25	243	3,9630				
Yenilik	16-20	52	4,0891	0,624	0,430	2,866	0,004
	21-25	243	3,8215				
Başarma İhtiyacı	16-20	52	3,9231	0,900	0,343	1,691	0,092
	21-25	243	3,7465				
Kontrol Odağı	16-20	52	4,2051	0,022	0,882	1,757	0,080
	21-25	243	4,0678				
Risk Almak	16-20	52	3,8423	0,850	0,357	0,527	0,598
	21-25	243	3,7883				
Belirsizliğe Karşı Tolerans	16-20	52	2,0192	3,638	0,057	0,239	0,811
	21-25	243	1,9815				

Yapılan t testi sonucunda (0,05 anlamlılık düzeyinde), demografik özelliklerden yaşın; sadece kendine güven ve yenilik boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin yaş gruplarına göre kendine güven ve yenilik boyutlarını farklı algıladıklarını göstermektedir. Bu fark yaş grubu yüksek olan öğrencilerin girişimcilik eğitimi almasından kaynaklanmaktadır. Girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin kendilerine olan güvenleri gelişmekte ve daha yenilikçi olmaktadır.

Öğrencilerin oturduğu yerleşim birimi demografik özellikleri itibariyle girişimcilik eğilimleri arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir. Bu konuda dikkate alınacak hipotez ise aşağıdaki gibidir:

H₀: Öğrencilerin oturduğu yerleşim biriminin; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

H₁: Öğrencilerin oturduğu yerleşim biriminin; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 7. Öğrencilerin Oturduğu Yerleşim Birimi Demografik Özellikleri İtibariye Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren Varyans Analizi Sonuçları

	Levene'in Varyans Eşitliği için F İstatistiği	p	F İstatistiği	p
Kendine Güven	2,198	0,113	4,169	0,016
Yenilik	0,456	0,634	0,606	0,546
Başarma İhtiyacı	4,945	0,772	0,220	0,803
Kontrol Odağı	3,032	0,050	4,655	0,010
Risk Almak	0,098	0,907	0,149	0,862
Belirsizliğe Karşı Tolerans	0,055	0,947	0,959	0,384

Anova testi sonucuna göre (0,05 anlamlılık düzeyinde), demografik özelliklerden öğrencilerin oturduğu yerleşim biriminin; sadece kendine güven ve kontrol odağı boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenirken, yenilik, başarıma ihtiyacı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Anova testine ek olarak yapılan Tukey testine göre ise; öğrencilerin kendine güven ve kontrol odağı faktörlerini algılamaları açısından ilde yaşayanlarla ilçede yaşayanlar arasında önemli bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın öğrencilerin yaşam biçiminden kaynaklandığı görülmektedir.

Öğrencilerin gelirini karşılama durumu demografik özellikleri itibariyle girişimcilik eğilimleri arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir. Bu konuda dikkate alınacak hipotez ise aşağıdaki gibidir:

H₀: Öğrencilerin gelirini karşılama durumunun; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

H₁: Öğrencilerin gelirini karşılama durumunun; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 8. Öğrencilerin Gelirini Karşılama Durumu Demografik Özellikleri İtibariye Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren Varyans Analizi Sonuçları

	Levene'in Varyans Eşitliği için F İstatistiği	p	F İstatistiği	p
Kendine Güven	0,645	0,587	4,508	0,004
Yenilik	0,571	0,634	2,914	0,035
Başarma İhtiyacı	0,602	0,614	0,836	0,475
Kontrol Odağı	0,270	0,847	1,604	0,189
Risk Almak	2,337	0,074	4,312	0,005
Belirsizliğe Karşı Tolerans	0,945	0,420	2,828	0,039

Anova testi sonucuna göre (0,05 anlamlılık düzeyinde), demografik özelliklerden öğrencilerin gelirini karşılama durumunun; kendine güven, yenilik, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenirken, başarıma ihtiyacı ve kontrol odağı boyutlarına bakış açıları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Anova testine ek olarak yapılan Tukey testine göre ise; öğrencilerin kendine güven, yenilik, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans faktörlerini algılamaları açısından, yaşamlarını çalışarak sürdürenlerle gelirini aile ve burslardan karşılayanlar arasında önemli bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın çalışan öğrencilerin girişimciliğe daha yatkın olmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Öğrencilerin ailesinde girişimci olup olmama durumuna göre girişimcilik eğilimleri arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla bağımsız t testi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir. Bu konuda dikkate alınacak hipotez ise aşağıdaki gibidir:

H₀: Öğrencilerin ailesinde girişimci olup olmama durumunun; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

H₁: Öğrencilerin ailesinde girişimci olup olmama durumunun; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 9. Öğrencilerin Ailesinde Girişimci Olup Olmama Durumuna Göre Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren T Testi Sonuçları

	Ailenizde Girişimci Var mı?	N	\bar{x}	Levene'in Varyans Eşitliği için F İstatistiği	p	t-istatistiği	p
Kendine Güven	Evet	89	4,1685	0,185	0,667	3,038	0,003
	Hayır	204	3,9203				
Yenilik	Evet	89	4,0217	1,277	0,259	2,852	0,005
	Hayır	204	3,7989				
Başarma İhtiyacı	Evet	89	3,9140	1,495	0,222	2,282	0,023
	Hayır	204	3,7159				
Kontrol Odağı	Evet	89	4,1700	0,408	0,523	1,681	0,094
	Hayır	204	4,0596				
Risk Almak	Evet	89	3,8983	1,428	0,233	1,836	0,067
	Hayır	204	3,7422				
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Evet	89	2,0843	2,011	0,157	1,239	0,216
	Hayır	204	1,9240				

Yapılan t testi sonucunda (0,05 anlamlılık düzeyinde), demografik özelliklerden öğrencinin ailesinde girişimci olup olmama durumunun; kendine güven, yenilik ve başarıma ihtiyacı boyutlarına bakış açıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlara göre; kendine güven, yenilik ve başarıma ihtiyacı boyutlarının ailede girişimci olup olmama durumuna göre oluşturulan öğrenci grupları açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ailesinde girişimci olan öğrenci grubunun girişimciliğe daha yatkın olmasının ana nedeni olarak öğrencinin aile bireylerini rol model alması gösterilebilmektedir.

4. SONUÇ

Girişimcilik faaliyetleri tüm dünyada zenginlik ve istihdam yaratmaktadır. Girişimcilik sağlıklı bir ekonomi yaratmada ve ekonomik büyümeyi teşvik etmede hayati bir öneme sahiptir. Özellikle başarılı küçük işletmeler yoksulluğu azaltmada ve ekonomiyi canlandırmada önemli bir rol oynamaktadırlar. Girişimciliğin en önemli aktörlerinden biri olan girişimciler küçük ve orta ölçekli işletmelerle pazardaki boşlukları doldururken, gelir dağılımına getirdikleri adalet ile de başarılı olmaktadır. Ülkeler girişimciliği teşvik edip destekleyerek sadece bugünlerine değil aynı zamanda geleceklerine de yatırım yapmış olmaktadır.

Girişimcilik sadece iş fikrinin başarıyla uygulandığı ekonomik bir faaliyet değil, aynı zamanda başarı ihtiyacına dayalı bir kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır. Her yıl milyonlarca

iş fikri girişim ve işletme olarak kurulmakta zamanla gelişip büyümektedir. İş fikrinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için toplumsal talepleri görmek, başarılı bir şekilde yorumlamak ve minimum düzeyde risk almak gerekmektedir.

Bu çalışmada, Bülent Ecevit Üniversitesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirleyen psikolojik, demografik ve aile faktörleri araştırılmıştır. Yapılan t-testi sonuçlarına göre öğrenim tipi demografik özelliği ile girişimciliği etkilediği düşünülen altı psikolojik özellikten sadece yenilik ve risk alma boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yaş demografik faktörü ile de kendine güven ve yenilik boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin gelecekte kendi işini kurma kararlarında örnek teşkil etmesi açısından etkili olan aile faktörünün kendine güven, yenilik ve başarıya ihtiyacı boyutları ile de anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu belirlenmiştir. Yapılan t testi sonucuna göre öğrencilerin kendine güvendikleri, yenilikçi oldukları, başarıya ihtiyacı duydukları, risk alma eğilimlerinin bulunduğu ancak kontrol odağına sahip olmadıkları ve belirsizliğe karşı tolerans göstermedikleri görülmüştür. Yapılan t testi sonucuna göre öğrencilerin girişimcilik eğilimini belirleyen altı psikolojik özellikten dördünü gösterdiklerinden dolayı girişimciliğe eğilimli oldukları söylenebilmektedir.

Öğrencilerin demografik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ANOVA testi sonucuna göre sınıf demografik değişkeni ile kendine güven, yenilik, kontrol odağı ve risk alma psikolojik boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin oturduğu yerleşim birimi ile kendine güven ve kontrol odağı boyutları arasında ise yine anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Demografik özelliklerden öğrencilerin gelirini karşılama durumunun kendine güven, yenilik, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans psikolojik boyutları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Yapılan ANOVA testi sonucuna göre öğrencilerin girişimcilik eğilimini belirleyen altı psikolojik özellikten beşini gösterdiklerinden dolayı girişimciliğe eğilimli oldukları söylenebilmektedir.

Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan bazı çalışmalarla karşılaştırıldığında tespit edilen bu sonuçların literatürle uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Girişimcilik eğilimi üzerine yapılmış çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Örneğin Yıldız ve Kapu (2012) girişimcilik eğilimi yüksek olan kişilerin hangi değerlere sahip kişilerden oluştuğunu belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada Kafkas Üniversitesi öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimi gösterdiklerini ortaya çıkarmışlardır. İşcan ve Kaygın (2011) potansiyel girişimciler olan üniversite öğrencilerinin girişimciliğe olan eğilimlerini araştırmış, araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimine sahip olduklarını belirlemişlerdir. Koh (1996); Thandi ve Sharma (2003) ise MBA öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ölçtükleri çalışmalarında öğrencilerin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimi gösterdiklerini tespit etmişlerdir. Keat vd. (2011) ise yapmış oldukları çalışmada üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ile aldıkları girişimcilik eğitimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir.

Girişimci kişilik özelliğinin ortaya çıkartılmasında girişimcilik eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Girişimcilik eğitiminin girişimci kişilik özelliğini artırma yönünde olumlu katkısı olduğu saptanmıştır. Girişimcilik eğitimi öğrencilerin girişimci olma ve olmama kararlarını etkilemekte ve öğrencilerin girişimciliği bir kariyer fırsatı olarak görmelerini sağlamaktadır. Ayrıca girişimcilik eğitimi sayesinde girişimci kişilik özelliği (başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik) öğrencilere öğretilmektedir. Bu yönde bir eğitim öğrencilerde var olan girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Girişimci birey yetiştirmek için potansiyel birer girişimci olan üniversite öğrencilerine girişimcilik bilincinin ve becerilerinin girişimcilik eğitimi ile kazandırılması gerekmektedir. Bu amaçla girişimcilik eğitimi yaygınlaştırılmalı, deneyimli ve başarılı girişimcilere eğitimci olarak

yer verilmeli ve onların bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmalıdır. KOSGEB gibi kuruluşlar aracılığıyla uygulamalı eğitim programları yaygınlaştırılmalı, lisans düzeyinde girişimcilik ders sayısı artırılmalı ve lisansüstü düzeyde ise girişimcilik enstitüleri kurularak girişimci üniversitelerin temelleri atılmalıdır. Ayrıca üniversite hocalarının girişimciliği öğretme yeteneklerinin ve metotlarının desteklenmesi adına onlara gerekli materyaller ve fonlar sunulmalı, yurt içi ve yurt dışındaki eğitim seminerlerine katılımları sağlanmalıdır. Aynı zamanda üniversite bilgi birikiminin sanayiye aktarıldığı ve girişimciliğin önemli unsurlarından biri olan teknoparklar üniversite içerisinde hayata geçirilerek öğrencilerin girişimciliği kavramaları sağlanmalıdır.

Bu çalışma pratikte üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirleyerek potansiyel girişimci özelliği gösteren öğrencilerin doğru yönlendirilmesine ve iş hayatına kazandırılmasına katkı sağlamaktadır. Böylelikle bu çalışma girişimci eksikliğine bir çözüm getirmekte dolayısıyla girişimci istihdamı artıran bir faktör olarak işsizliği azaltmakta ve ekonomiye katkı sağlamaktadır. Teorik açıdan ise bu çalışmanın öğrencilerin kariyer planlarına etkisi bağlamında örgütsel davranış ve insan kaynakları disiplinlerine katkı sağladığı görülmektedir.

Girişimcilik günümüzde üniversiteyi yeni bitirmiş bireyler için önemli bir kariyer fırsatı olarak görülmektedir. Girişimcilik eğitimi bireyin içinde var olan ateşin zaman zaman dışarı çıkmasını sağlamaktadır. Girişimcilik ateşinin başarılı bir faaliyete dönüşmesinde girişimcilik eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Üniversiteler bu girişimcilik ateşinin çok güçlü ve yenilikçi olarak açığa çıkmasını sağlayan kuruluşlardır. Buna rağmen üniversitelerde okutulan girişimcilik derslerinin hala istenen düzeye gelmediği görülmektedir. Bu nedenle girişimciliğin teşvik edilmesi yönünde verilen mesleki eğitimlerin üniversiteler ve devlet kuruluşları tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Girişimcilik sadece desteklenmekle kalmamalı, aynı zamanda girişimcilerin sahip olduğu kişilik özelliklerine cevap aranmalıdır.

KAYNAKÇA

- Allen, R. Kathleen, *Launching New Ventures, an Entrepreneurial Approach*, Houghton Mifflin Company, Boston, 2006.
- Bridge, Simon, O'Neill, Ken ve Cromie, Stan, *Understanding Enterprise, Entrepreneurship and Small Business*, Palgrave Macmillan, New York, 2003.
- Chen, Yu-Fen ve Lai, Ming-Chuan, "Factors Influencing the Entrepreneurial Attitude of Taiwanese Tertiary-Level Business Students," *Social Behavior and Personality*, 38 (1), (2010), p. 1-12.
- Döm, Serpil, *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Dündar, Süleyman ve Ağca, Veysel, "Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma," *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25 (1), (2007), p. 121-142.
- Gartner, B. William, "Who is Entrepreneur? Is the Wrong Question," *American Journal of Small Business*, 12 (4), (1989), p. 47-67.
- Hisrich, D. Robert ve Peters, P. Michael, *Entrepreneurship Starting, Developing and Managing A New Enterprise*, Irwin, Boston, 1992.
- Hisrich, D. Robert ve Peters, P. Michael, *Entrepreneurship*, Mc.Graw-Hill Irwin, USA, 1998.
- Hisrich, D. Robert ve Peters, P. Michael, *Entrepreneurship*, Mc.Graw-Hill Irwin, USA, 2002.
- İşcan, Ö. Faruk ve Kaygın, Erdoğan, "Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma," *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), (2011), p. 275-286.
- Kaufmann, J. Patrick, Welsh, H.B Dianne ve Bushmarin, Nicholas, "Locus of Control and Entrepreneurship in the Russian Republic," *Entrepreneurship Theory and Practice*, 20 (1), (1995), p. 43-56.
- Keat, O. Yeng, Selvarajah, Christopher ve Meyer, Denny, "Inclination towards Entrepreneurship among University Students: An Empirical Study of Malaysian University Students," *International Journal of Business and Social Science*, 2 (4), (2011), p. 206-220.
- Koh, Hian Chye, "Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics A Study of Hong Kong MBA Students," *Journal of Managerial Psychology*, 11 (3), (1996), p. 12-25.
- Kutaniş, Rana Özen ve Hancı, Ayşegül, "Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları," *3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, Eskişehir, 2004, p. 457-464.
- Littunen, Hannu, "Entrepreneurship and the Characteristics of the Entrepreneurial Personality," *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 6 (6), (2000), p. 295-299.
- Macko, Anna ve Tyszka, Tadeusz, "Entrepreneurship and Risk Taking," *Applied Psychology*, 58 (3), (2000), p. 469-487.
- McDaniel, A. Bruce, *Entrepreneurship and Innovation: An Economic Approach*, M. E. Sharpe, USA, 2002.
- Napier, H. Albert, Rivers, N. Ollie ve Wagner, W. Stuart, *Creating a Winning E-Business*, Cengage Learning, USA, 2006.
- Pihie, Lope ve Akmaliah, Zaidatol, "Entrepreneurship as a Career Choice: An Analysis of Entrepreneurial Self-Efficacy and Intention of University Students," *European Journal of Social Sciences*, 9 (2), (2009), p. 338-349.

- Shane, Scott, Locke, A. Edwin ve Collins, J. Christopher, "Entrepreneurial Motivation," *Human Resource Management Review*, 13, (2003), p. 257-279.
- Sundbo, Jon, *The Theory of Innovation: Entrepreneurs, Technology and Strategy*, Edward Elgar Publishing, UK, 1998.
- Thandi, Harch ve Sharma, Raj, "MBA Students and Entrepreneurship: An Australian Study of Entrepreneurial Intentions and Actualization," *Jirsea*, 2 (1), (2003), p. 12-24.
- Ulaş, Dilber, "Franchising Sisteminin Girişimcilik Açısından Değerlendirilmesi," *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (3), (2006), p. 133-151.
- Wickham, A. Philip, *Strategic Entrepreneurship*, Financial Times Prentice Hall, UK, 2006.
- Yıldız, Sebahattin ve Kapu, Hüsnü, "Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi'nde Bir araştırma," *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), (2012), p. 39-66.
- Zhao, Fang, "Exploring the Synergy Between Entrepreneurship and Innovation," *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 11 (1), (2005), p. 25-42.
- Zimmerer, W. Thomas ve Scarborough, M. Norman, *Essentials of Entrepreneurship and Small Business Management*, Pearson Prentice Hall, USA, 2005.